

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

8. De aliis speciebus eius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

si accedat aliquis, à quo velit pro iisdem pecuniis aliquid emere, potest non obstante priori pretio pro usu accepto pecunias vendere, quia non obligabit se ad non retrahendum usum cum vellet, nec alter ab eo hoc emit, sed exposuit se periculo, ut utilitatis per usum acquirendæ, ita perdendi pretij dati si fieret reuocatio, sicut concedens usum exposuit se periculo perdendi pecunias propter pretium illud. Dum tamen vendit pecunias illas alteri, si absolute vendat ita, ut alter non sit in periculo villo perdendi pecunias magis, quam si non fuisset earum usus concessus, potest quantum valent recipere: si vero ita vendat ut alter sit in periculo, vel ex eo, quod ipse velit etiam permittere usum quemadmodum alter permittit, vel ex eo, quod quamuis non velit permittere, non potest tamen impedire statim usum, propter absentiam, verbi gratia, eius qui usum accepit, non potest vendens pecunias tantum eas vendere, quanti alias posset, quia reuera tanti non valent.

Ex qua doctrina facile patet responsio ad obiectionem.

Obiicitur denique ex ratiocinio Ioan. 22. Ad Conditorem & duas sequentes, quibus defendit oppositam nostram ac communis sententiam.

Respondet eum in hac re nihil definiuisse, quia non erat controuersia fidei aut morum, sed iuris Civilis in qua ut ipse determinauit sententiam oppositam ita alij Pontifices determinauerunt nostram.

55. *Quæres* an, in extrema necessitate Minorita habeat dominium rerum necessariorum.

Respondet, quod sic quantum ad hoc quod possit etiam inuito Domino eas conuertere in usum necessarios ad subleuandam extremam necessitatem, siue hoc sit verum dominium siue non, quod spectat ad nomen, quia cum ius naturale obliget ad conseruandam vitam, non censetur renunciare iuri suo ad res ad hoc simpliciter necessarias.

Quæres secundò, an esset Dominus rerum si solus existeret in mundo:

Respondet negative, quia si alij nascerentur deberet dependere ab eorum voluntate in usu rerum, & quia quamuis non deberet, sed posset non recurrendo ad illos rebus illis uti, non tamen quia ille esset Dominus, sed quia alij non essent Domini, unde aliis non faceret iniuriam.

Quæres tertio, an esset Dominus rerum, quæ, quia nullius sunt, qui sciri possit, censentur primo inuenientis, si ipse prius eas inuenierit:

Respondet negative, qui ipse abdicauit se illo iure, posset tamen iis uti, vel quia essent Pontificis, ad quem spectant res nostræ: vel quia nullius essent, si autem non essent Pontificis, deberet eas cedere primo cognoscenti, quod essent nullius, & vendicanti illas sibi eodem iure, quo si ipse met eas prius inueniret, quia inuentio facta à fratre non ponit impedimentum, nisi ratione eius, ut dixi, spectarent ad Pontificem.

QVÆSTIO VIII.

De aliis speciebus, seu partibus potentialibus Iustitiæ.

56. **H**ic breuiter proponam descriptiones aliarum virtutum, quæ per se respiciunt alterum & sunt propriæ species Iustitiæ ut sic, quatenus hæc nihil aliud est quam virtus ut sic per se respiciens alterum; sunt vero partes potentiales Iustitiæ acceptæ pro virtute, quæ inclinat ad ius suum cuique tribuendum modo supra explicato.

Harum autem prima censetur Religio, nam amicitia naturalis ergo Deum reducitur ad charitatem supernaturalem, quia conuenit cum ipsa in omnibus præter supernaturalitatem.

Religio autem est virtus inclinans ad colendum Deum, & ad eam reducitur Deuotio, oratio, Adoratio: sacrificium, votum, Iuramentum, Adiuratio, & laus, quarum aliqualem notitiam præbent ipsa nomina intelligentibus linguam latinam.

Cæteræ huiusmodi virtutes sunt Pietas, quæ colimus

parentes, cognatos, & patriam; *Observantia*, quæ honoramus in dignitate constitutos; *Obedientia*, quæ superiorum mandata exequimur; *Veritas*, quæ significamus res esse, ut ipsi putamus; *Gratitudo*, quæ benefactoribus bene afficimur; *Liberalitas*, quæ dispensamus bona nostra aliis sine Auaritia aut prodigalitate; *Affabilitas*, quæ quis in communi conuersatione comem se & gratum omnibus exhibet, iuxta cuiusmodi conditionem & suam. *Amicitia*, quæ aliqui se mutuo diligunt speciali dilectione: sed hæc virtus quid sit vix est qui ignoret, quamuis paucissimi eius perfectionem adipiscantur.

QVÆSTIO IX.

De Fortitudine.

57. **F**ortitudinem, quæ est virtus particularis distincta à Iustitia, ac Temperantia, non consistere in corporis robore ac firmitate, quæ flagitiosissimus quisque posset habere, & quæ non acquiritur actibus bonis, sed à naturali constitutione habetur, certum est, quia omnis virtus acquiritur actibus moralibus bonis, ut ex ipsa descriptione patet.

Eam etiam esse mediam inter *Timorem*, quem, ne maior sit quam oportet, temperat, & etiam, cum perfecta est, omnino tollit, quoties aduersatur rationi; & *Audaciam*, quam, ne impellat ad aggeriendā periculā, cum secundum rationem adiri non debent, cohibet, non minus exploratum est ex communi conceptu, quem omnes de natura huius virtutis habent. At, cum avarus timet pecuniarum iacturam, & periculis etiam earum conseruandarum gratia confidentius quandoque se exponit, huncque timorem, ac confidentiā ad mediocritatem redigere liberalitati conueniat; sicut Temperantiæ est cohibere timorem nimium ac audaciā, quæ circa voluptates versantur, aut fatendum est Fortitudinem non esse particularem virtutem à cæteris distinctam, aut assignanda est ipsi materiam, et morque ac audacia particularis, quam respiciat.

Quamuis autem quicumque ex virtute cum aliqua præsentim difficultate agit, fortiter agere dicatur: & fortius qui se, (reducendo se non obstantibus quibuscumque difficultatibus ad conformitatem cum ratione) quam qui fortissima vincit inania, ut dicitur, & propterea in aliquo sensu quælibet virtus fortitudo dici possit, ac quandoque soleat; quoniam tamen communiter virtus quædam particularis, à cæteris distincta, hoc nomine appellatur, & de ea hic agi soleat, conandum propterea est eius naturam declarare.

58. Itaque existimo fortitudinem respicere mala, quæ adueniunt vel ea ferendo, vel propulsando, cum secundum rectam rationem bonum est illa ferre aut propulsare ob bonitatem, quæ ex parte obiecti apparet esse in hoc ipso tunc. præcise: & quia ab iis ferendis æquanimiter, nihil magis reuocat per se quam timor, & ad ea propulsanda, cum, aut eo modo, quo possent honestè propulsari, nihil magis se impellit quam audacia, fortitudo quæ est virtus particularis mediat inter hæc extrema vitia, cohibendo aut extinguendo vtrumque.

Unde fortitudo hæc describi potest esse habitus inclinans ad ferenda & propulsanda mala, præsertim grauiā, quæ accidere possunt propter honestatem, quæ in iis ferendis aut propulsandis apparet ex natura sua, & non quatenus perperissio aut propulsatio eorum est medium ad aliquod aliud bonum.

Et hinc patet, si quis velit ferre mala huiusmodi ob pietatem erga Patriam aut ob obedientiam, aut ob charitatem præcise, eum non exercere actum fortitudinis formaliter, sed tantum materialiter, sicut nec qui temperate viueret ob avaritiam, viueret temperate formaliter, sed tantum materialiter. Si vero quis ferret mala, verbi gratia, mortem, non solum ob amorem Dei, sed etiam ob honestatem, quæ est in perpetiendā morte, exerceret actum charitatis & fortitudinis. Quod si loquamur de perpersione malorum, quæ fit à parte sentitiuā, illa ex se est indifferens ut sit vitiosa vel virtuosa, quia est indifferens ut imperetur

Quid est Religio & virtutes ad eam redactæ.

Quid est Fortitudo.

Quæ mala respiciat fortitudo.